

Eesti Keskkonnaühenduste Koda

Hr Urmas Kirtsu, Põllumajandus- ja Toiduameti peadirektor

Teie:

Meie: 28.06.2022 nr 1-2/22/5454

Kuivendusprojektide menetlemise praktikast

Pöördun teie poole Eesti Keskkonnaühenduste Koja nimel seoses Vilumäe metsakuivenduse projekti ning laiemalt kuivendusprojektide menetlemise praktikaga. Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA) andis 29.11.2021 otsusega nr 6.1-3/50773 Riigimetsa Majandamise Keskusele (RMK) ehitusloa Vilumäe metsakuivenduse projekti elluviimiseks. Sama otsusega otsustas PTA ka projektile keskkonnamõju hindamist mitte algatada. Eestimaa Looduse Fond esitas 28. detsembril Tallinna Halduskohtule kaebuse, milles palus RMK-le Vilumäe metsakuivenduse projekti elluviimiseks välja antud ehitusloa tühistada, kuivõrd mõjud kõrvalasuval Orkjärve looduslal leiduvatele loodusväärtustele olid hindamata ning eelhinnangus negatiivse mõju välistatus tõendamata. Negatiivse mõju võimalikule avaldumisele oli oma kirjas viidanud ka Keskkonnaamet. Kohus rahuldab kaebuse ning tänaseks on kohtu otsus ka jõustunud.

Keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine on kuivendusprojekte menetledes kahetsusväärset PTA tavapraktika, meile teadaolevalt on KMH algatatud vaid viiel korral (Laasimetsa 2003, Mädara 2003, Vanamaa 2004, Lõpe-Permisküla 2006 ja Onga 2010). Samas kuivendusprojekte menetleb PTA aastas kümneid. Mõõname, et täiemahuline KMH ei pruugi tõesti 100 % juhtudest vajalik olla, kuid meile on ridamisi silma jäänud juhtumeid, mil keskkonnakahju on väga tõenäoline või ka reaalsuses avaldunud ning mille puhul KMH läbi viimine oleks suure tõenäosusega aidanud negatiivsed mõjud ennetavalt tuvastada ning vastavalt kas projektlahendust korrigeerida, selle mahtu vähendada, töötada välja kompensatsioonimeetmed või ka töödest sootuks loobuda. Sellisteks näideteks on lisaks Vilumäele Prählamäe metsakuivendus, mille EKO valis 2020. aasta kõige keskkonnavaenulikumaks teoks, Halliste-Maassaare-Teesoo kuivendus Soomaal vahetult Natura ala piiril, Rumba kuivendussüsteemide rekonstrueerimise projekt Avaste looduskaitseala piiril, Pallipere metsakuivendus, mis mõjutab kaitstavate liikide püsielupaiku. Tuleb arvestada, et see loetelu hõlmab vaid neid projekte, mis on ühel või teisel põhjusel EKO tähelepanu alla sattunud ega ole ammendav ülevaade kõigi PTA menetletud projektide lõikes.

Siit joonistub välja veel üks oluline aspekt, miks peame keskkonnamõju hindamise läbi viimist kuivendusprojektide puhul vajalikuks – see annab võimaluse ja selge raamistiku avalikkuse ning huvigruppide protsessi kaasamiseks. Praeguse menetluskorra puhul avaldatakse KMH mitteamatamise teade koos ehitusloa väljastamise teatega, mis tähendab, et sel hetkel, kui menetlusse kaasamata huvirühmad, sh EKO, projektist teada saavad, on menetlus juba lõppenud ja otsused tehtud. Sel viisil jääbki ainsaks kaasa mõtlemise ja arvamuse avaldamise võimaluseks kohtus käimine, mis on sisulises plaanis kindlasti

ebaefektiivne lähenemine. Praeguses menetluses puudub ühe vajakajäämisena ka selgelt esitatud alternatiivide kaalumise, mis muuhulgas annaks ülevaate kuivendamise vajalikkusest ja mõttekusest erinevate aspektide lõikes, sh kliimamõju ja kumulatiivne mõju, lisaks eluslooduse aspektidega arvestamisele ja (metsa)majanduslikele kaalutlustele.

Kuivendamine, sealhulgas ka olemasolevate kuivendusvõrkude rekonstrueerimine on ulatusliku keskkonnamõjuga tegevus – sõltuvalt pinnasest ja maastikust võib mõju ulatuda kraavist kuni kilomeetri kaugusele ning hõlmata projekti endaga võrreldes sama suure või isegi suurema maa-ala. Sellest tulenevalt on kuivendusprojektide keskkonnamõjudega tegelemine, mõjude esinemise tõenäosuse, olemuse ja ulatuse hindamine vastutusrikas tegevus, mida tuleb läbi viia parimal võimalikul moel. **Palume teilt ülevaadet, kas ja kuidas on PTA-I kavas senist menetluspraktikat täiustada ja parendada, tulenevalt mh Vilumäe kohtulahendist? Kas ja milliseid ameti-siseseid protsesse olete algatanud?** Oleme valmis kohtuma ja teemat arutama, sh mõnel menetluses oleval kuivenduobjektil.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Laura Uibopuu

Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator